3me Année, N° 33. Mai 1905. | 3a Jaro, 33a Numero. Majo 1905. | 3e Jaar, Nr 33. Mei 1905.

Aliĝinta al la Unuigo de la Perioda Belga Gazetaro

Affilié à l'Union de la Presse Périodique Belge.

Aangesloten bij het Verbond der Periodieke Belgische Drukpers.

PRIX DE L'ABONNEMENT ANNUEL:	KOSTO DE LA JARA ABONO:	JAARLIJKSCHE INSCHRIJVINGSPRIJS:
2.50 fr. pour la Belgique;	2.50 fr. en Belgujo;	2.50 fr. voor België;
3.00 fr. pour l'étranger.	3.00 fr. en eksterbelgaj landoj.	3.00 fr. voor den vreemde.
5.00 fr. (minimum): abonnement de protecteur.	5.00 fr. (almenaŭ): protektanta abonanto.	5.00 fr. (ten minste): inschrijving als beschermer.
Un numéro: 0,25 fr.	Unu numero: 0,25 fr.	Het nummer: 0,25 fr.

La personoj, kiuj sendos al ni almenaŭ sumon da kvin frankoj, estos enskribitaj kiel protektantaj abonantoj kaj ilia nomo estos presita en ia proksima numero.

Nia ĵurnala jaro komenciĝas la 15an de Septembro. Se oni abonas post tiu-ĉi dato, oni ricevas la jam elirintajn numerojn.

Les personnes qui nous enverront au moins la somme de cinq francs seront inscrites comme abonnés protecteurs et leur nom paraîtra dans un prochain numéro.

L'année de notre Journal commence le 15 Septembre. Si l'on s'abonne après cette date, on reçoit les numéros déjà parus.

De personen die ons ten minste de som van vijf franken toezenden zullen opgeteekend worden als inschrijvers-beschermers en hun naam zal in een aanstaande nummer gedrukt worden.

De jaargang van ons Blad begint met 15n September. Indien men zich na dien datum laat inschrijven, ontvangt men de reeds verschenen nummers.

ENHAVO.

SOMMAIRE.

INHOUD.

A.-J. WITTERYCK-DELPLACE,

IMPRIMEUR-ÉDITEUR
BRUGES, NOUVELLE PROMENADE, 4.

DRUKKER-UITGEVER
BRUGGE, NIEUWE WANDELING, 4.

PRINCIPAUX JOURNAUX ESPÉRANTISTES RÉGULIERS.

Bijzonderste regelmatige esperantische dagbladen.

Lingvo Internacia, gazette bi-mensuelle (*tweemaandelijksch blad*), abonnement sans supplément, 5.00 fr. par an (*inschrijving zonder bijvoegsel, 5.00 fr. 's jaars*); abonnement avec supplément littéraire, 7.50 fr. par an (*inschrijving met letterkundig bijvoegsel, 7.50 fr. 's jaars*). Mr Paul Lengyel, *Fresejo Esperantista*, 33, rue Lacépède, Paris Vème.

L'Espérantiste, revue officielle de la Société française pour la propagation de l'Esperanto, 20 pages (format 15 × 20) de texte Esperanto-Français, 8 pages de couverture, correspondance internationale en Esperanto gratuite pour les abonnés. 3.50 fr. par an (*3.50 fr. 's jaars*) 4.00 francs avec inscription à la Société (*4.00 fr. met aanneming in de Maatschappij.*) Administration de l'Espérantiste à Louviers (Eure) France.

La Svisa Espero, fr. 2.50 par an (*2.50 fr. 's jaars*) Mr Th. Renard, 6, rue du Vieux Collège, Genève, Suisse.

Antaŭen Esperantistoj! 0,150 Livroj = fr. 3,00 par an (*3,00 fr. 's jaars*) Mr Ant. Alvarado, str. Lartiga n° 106a Lima, Pérou.

The Esperantist, fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*), Mr H. Bolingbroke Mudie, 41, Outer Temple, W. C. London, England & M. Seynaeve, Heule lez Courtrai. Un numero : 40 Cmes.

La Juna Esperantisto, 2.00 fr. par an (*2.00 fr. 's jaars*). Mr H. Hodler, 9 avenue des Vollandes, Genève, Suisse.

Internacia Scienca Revuo, fr. 7.00 par an (*7.00 fr. 's jaars*), Hachette & Cie, 79, Bd St Germain, Paris.

La Meksika Lumturo, fr. 3,00 par an (*3,00 fr. 's jaars*), Dro A. Vargas, Santa Rosa Necoxtla (Ver.) Mexique.

Esperanta ligilo (por blinduloj), 3.00 fr. pour 1905 (*3.00 fr. voor 1905*), Mr Th. Cart, 12, rue Soufflot, Paris.

La Suno Hispana fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*). M. Augustò Jimenez Loira, Carniceros, 3 Valencia, Espagne.

Germana Esperantisto fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*). Möller & Borel, Prinzenstrasse, 95, Berlin. Allemagne.

The British Esperantist, fr. 2.00 par an (*2.00 fr. 's jaars*). Mr H. Cleeg, 13, Arundelstreet, Strand. London.

La Alĝera Stelo, fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*). Mr Louis Landes, 57, rue d'Isly, Alger.

Esperanto, fr. 8.00 par an (*8.00 fr. 's jaars*) bimensuel, en Russe et Esperanto (*tweemaandelijksch, in Russisch en Esperanto*), Dro Ostrovski, à Jalta (Russie).

N. B. — Quelques autres journaux paraissent plus ou moins régulièrement. (*Eenige andere dagbladen verschijnen min of meer regelmatig*).

Esperantistaj grupoj en Belgujo.

Poliglota Klubo en Bruselo, Esperantista Sekcio. Sidejo : Hôtel Ravenstein, rue Ravenstein, 3. Sekretario Sro L. Blanjean.

Antverpena grupo Esperantista. A. G. E. Sidejo : Taverne Royale, Place Verte, 39. Prezidanto : Sro Ray. van Melckebeke; Sekretarioj, L. Jamin kaj F. Dupont.
Kunvenoj la 2an kaj 4an sabatojn de ĉiu monato, je la 9a horo, vespere.

Esperantista Katolik-Universitata Grupo E. K. G. Sidejo: Loveno. Sekretario : P. Mattelaer, 3, place de l'Université, Louvain.

Esperantista Lovena Grupo. Sidejo : Taverne St Jean. Café Monico, rue de Diest. (Louvain, Leuven). Prezidanto Sro Edm. Vandieren. Sekretario Sro Eŭg. Mathys, filo, Aŭgustanstrato, 5a.
Virina Sekcio : Sekretariino, Frino Cl. Nythals.

Esperantista Studenta Grupo. Sidejo : Hôtel des Notaires, rue des Boutiques, Gento (Gand, Gent). Prezidanto : Dro M. Seynaeve, sekretario : Sro R. de Bie, 128, chaussée de Courtrai, Gand.

Bruĝa Esperantista Grupo. Sidejo : Bruĝo (Bruges, Brugge). Prezidanto : Sro A. J. Witteryck, sekretario : Sro Lekeu, 49 rue Wallonne.

Esperantista Grupo en Lieĝo. Sidejo : Café du Petit Trianon, bd de la Sauvenière, apud la Reĝa Teatro, kunvenoj ĉiulunde kaj ĉiuvendrede je la 8a haro. Prezidanto : Sro de Troyer, Sekretario : G. Sloutzky, 48, rue des Prébendiers, Liége.

Esperantista Grupo en Meĥleno. Prezidanto Sro L. Van Peteghem ; Sekretario : L. Van Elst, rue Notre Dame, Malines (Mechelen).

Esperantista grupo en Andenno. Prezidanto : Doktoro Mélin, Sekretario Sro Rambeaux, Andenne.

3me Année, No 33.
Mai 1905.

3a Jaro, 33a Numero.
Majo 1905.

3e Jaar, Nr 33.
Mei 1905.

GAZETO ESPERANTISTA ELIRANTA ĈIUMONATE EN BELGUJO.

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE MENSUEL.

BELGISCH ESPERANTISCH MAANDSCHRIFT.

PRIX DE L'ABONNEMENT ANNUEL :	KOSTO DE LA JARA ABONO :	JAARLIJKSCHE INSCHRIJVINGSPRIJS :
2.50 fr. pour la Belgique ;	2.50 fr. en Belgujo ;	2.50 fr. voor België ;
3.00 fr. pour l'étranger.	3.00 fr. en eksterbelgaj landoj.	3.00 fr. voor den vreemde.
5.00 fr. (minimum) : abonnement de protecteur.	5.00 fr. (almenaŭ) : protektanta abonanto.	5.00 fr. (ten minste) : inschrijving als beschermer.
Un numéro : 0.25 fr.	**Unu numero : 0.25 fr.**	**Het nummer : 0.25 fr.**

Ĉefredaktoro — Rédacteur en chef — Hoofdopsteller : Jos. JAMIN, 78, rue de la Longue Haie, Bruxelles.
Cenzuristo — Censeur — Keurder : LUCIEN BLANJEAN, 83, rue du Collège, Ixelles-Bruxelles.
Abonoj — Abonnements — Inschrijvingen : L. VANDERSLEYEN, 31, rue des Patriotes, Bruxelles.
Presisto — Imprimeur — Drukker : A.-J. WITTERYCK-DELPLACE, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

Japana-Rusa Milito.

Ni ricevis la sekvantan leteron el Mandĵurujo :

Marto 1905.

Tre estimata Sinjoro,

En la Julia numero de 1904 jaro (no 23a) de « La Belga Sonorilo » estis presita la letero de Sro Kazi-Girej, en kiu li eldiras kelkajn pensojn pri la fluanta Japana-Rusa milito. Mi dezirus nun aldoni kelkajn korektojn al la nomita letero kaj mi esperas, ke Vi ne rifuzos doni por ili la lokon en Via estimata ĵurnalo.

Mi povas nenion diri kontraŭ la fakta flanko de la letero de Sro Kazi-Girej, sed mi trovas, ke li iomete eraris, prijuĝante la kredeblan finon de tiu-ĉi malgaja milito.

Sinjoro Kazi-Girej, interalie, diris ke la fino de tiu-ci milito devas esti sendube malfeliĉa por Japanujo, ĉar la milito ricevis la karakteron de *popola* milito, kaj kiam batalas inter si du *popoloj*, oni devas mezuri la ŝancojn de sukceso laŭ la nombro de loĝantaro de la militantaj landoj ambaŭ : kiu estas pli multpopola, tiu venkos. El tio, Sro Kazi-Girej konkludis, ke Rusujo, havanta 130-milionan loĝantaron devis venki Japanujon, havanta nur 47 milionojn da loĝantoj.

Jen tie-ĉi estas la eraro de Sro Kazi-Girej. Li estus entute prava se la tutaj aliaj kondiĉoj en ambaŭaj militantaj regnoj estus egalaj ; sed en tiu-ĉi milito la aliaj kondiĉoj, influantaj la militon, estas tute ne egalaj kaj ili estas tre malfavoraj por la Rusujo. Ni ekzamenu nur kelkajn el la plej gravajn :

1e — Vere, Rusujo havas la loĝantaron 2 3/4 foje pli multenombran ol Japanujo, sed Rusujo havas la regnajn limojn multefoje pli longan ol Japanujo. Rusujo havas 70,000 kilometrojn de ekstera limo, el kiu tera limo havas longon ĉirkaŭ 20,000 kilometrojn, kiu postulas por sia gardado ĉiam grandegan militistaron, kiu ne povas esti uzata por la fluanta milito ; en kelkaj punktoj de sia tera limo, Rusujo estas devigita teni tiajn grandajn armeojn, ke ĉiu el ili per si mem, estus sufiĉa por ia ajn aparta milito. En tiu sama temo, Japanujo tute nehavas terajn limojn, kaj ĝia geografa kaj politika pozicio estas tia, ke ĝi povas teni nek unu soldaton por la gardado de siaj maraj limoj, ne pli longaj ol ok miloj kilometroj. Tiamaniere Rusujo povas elsendi por la nuna milito ne pli multe ol 1/3 de sia tuta militistaro, kaj Japanujo povas elsendi por tiu-ĉi milito tutan sian militistaron ĝis la lasta soldato. Dirita cirkonstanco egaligas la nombron de agantaj fortoj de militantoj.

2^{e} — Japanujo povas per unu fojo, t. e. dum unu tago, elsendi tiom da militistoj, kiom ĝi bezonas kaj volas, ĉar ĝi sendas sian militistaron per ŝipoj laŭ la maro, kaj Rusujo povas elsendadi ĉiutage nur tiom da militistoj, kiom oni povas enspaci en la tagan kvanton de vagonaroj, el kiuj certa kvanto devas ĉiam esti uzata speciale por la transportado de diversaj militaj apartenaĵoj.

3^{e} — Japana militistaro bezonas por la vojo el hejmo ĝis la militkampo ne pli ol kvin aŭ ses tagoj, dum la Rusa bezonas ĉirkaŭ kvardek tagojn.

Krom elkalkulitaj cirkonstancoj estas ankoraŭ aliaj, ne malpli gravaj ol suprenomitaj, kaj eĉ pli gravaj, kaj ankaŭ pli favoraj por Japanoj ol por Rusoj. Sed ni ne parolos pri ili detale, ni nur memorigu ekzemple pri la nacia konsisto de Rusa kaj Japana militistaroj..... Japana konsistas, kiel tuta Japana popolo, nur el Japanoj, por kiuj ĉiuj la Japanujo estas *vera patrino*; sed oni ne povas diri la saman pri la militistaro Rusa, konsistanta en sufiĉe granda parto, el nepure Rusaj, aŭ eĉ tute nerusaj elementoj, por kiuj la nuna Rusujo estas nur duonpatrino.....

Kvankam sinjoro Kazi-Girej diras en sia letero, ke ĉiuj Rusaj alinacianoj estas egale ekflamigitaj per la sento de ofendo kontraŭ Japanujo, sed tiu-ĉi flamo ne povas sin teni egale longatempe kaj esti egale forta en la koroj de veraj Rusoj kaj en la koroj de nerusaj Rusanoj.....

El ĉio supredirita oni devas konkludi, ke la fina rezultato de tiu-ĉi milito tute ne estas tiel klara, kiel supozis S^{ro} Kazi-Girej.

Ni ne penadu ĝin antaŭvidi, sed ni deziru ke tiu-ĉi terura kaj kruelega militado finiĝu pleje baldaŭ!

RUSO.

—

Laŭ alvoko de S^{ro} Kazi-Girej pri ruinigitaj Mandĵuroj kiun oni legis en lia letero (nia 31^{a} n^{o}) ni ricevis la sekvantajn monoferojn, kiujn ni sendis al abato Hinard, direktoro de la Seminario de la alilandaj Misioj kaj Provizulo de Mandĵurujaj Misioj en Parizo:

S^{ro} Kazi-Girej, el Ĥarbin	frankoj	5.00
S^{ro} Horion, notario el Villers-aux-tours	»	10 00
Anonimo, el Bruselo	»	5.00
La Belga Sonorilo	»	5.00
Sume . .	frankoj	25.00

Estontaj Kongresoj.

Ni jam altiris atenton de niaj gelegantoj pri utilo kaj profito de enkonduko de la Esperanta demando en la diversaj kongresoj, kia ajn estas la celo trafita de la organizantoj, krom la politikaj kongresoj kaj samaj. Ni ricevis broŝuron kiu enhavas la raportojn kaj la disputojn pri la Internacia Helpanta Lingvo ĉe la Kongreso de Grenoble (4^{an} de Aŭgusto 1904) organizita de la « Association française pour l'avancement des Sciences » (Franca Societo pri antaŭeniro de Sciencoj). Niaj samideanoj S^{roj} Bourlet kaj Dor batalis energie por Esperanto, S^{ro} Bollack por Blua lingvo (Bolak), D^{ro} Nicolas por Spokil kaj post propono de S^{ro} Lafargue, la Kongreso akceptis unanime deklaracion kiu renovigas la aliĝon de la Kongreso al la programo de la Delegacio pri enkonduko de Internacia Helpanta Lingvo.

La lingvo Esperanto rikoltis grandan sukceson kaj konatiĝis en speciala mondo, la rezultato estas sufiĉe kuraĝiganta.

En Kongreso de la Paco, oni scias ke Esperanto kalkulas multajn adeptojn kaj, dank' al klopodoj de S^{ro} Moch, ni esperas ke ĝi ricevos baldaŭ novan aprobon.

En proksima kongreso de pentr-laboristoj, oni enkondukos Esperanton dank' al Pariza grupo kiu lernis la lingvon kaj uzos ĝin dum la diskutoj.

Congrès futurs.

Nous avons déjà attiré l'attention de nos lecteurs, sur l'utilité et le profit de l'introduction de la question Espérantiste dans les divers Congrès, quel que soit le but poursuivi par les organisateurs, sauf les Congrès politiques et les équivalents.

Nous avons reçu une brochure qui contient les rapports et les discussions au sujet de la Langue auxiliaire Internationale au Congrès de Grenoble (4 août 1904) organisé par l'Association française pour l'avancement des sciences. Nos co-partisans Messieurs Bourlet et Dor luttèrent énergiquement en faveur de l'Esperanto, M. Bollack pour la langue bleue (Bolak), M. le D^{eur} Nicolas pour le Spokil et sur une proposition de M. Lafargue, le Congrès a admis à l'unanimité une déclaration qui renouvelle l'adhésion du Congrès au programme de la Délégation pour l'adoption d'une Langue auxiliaire Internationale. La langue Esperanto y a obtenu un grand succès et s'est fait connaître d'un monde spécial, le résultat est suffisamment encourageant.

Au Congrès de la Paix, on sait que l'Esperanto compte de nombreux adeptes et grâce aux efforts de M. Moch, nous espérons qu'il recevra bientôt une nouvelle approbation.

Dans un prochain Congrès d'ouvriers peintres, on introduira l'Esperanto grâce à un groupe parisien qui a étudié la langue et l'emploiera dans la discussion.

Toekomstige Kongressen.

Wij hebben reeds de aandacht onzer lezers getrokken op het nut en het voordeel van het binnenleiden der Esperantische kwestie op de verscheidene kongressen, welkdanig ook het doel der inrichters zij; uitgenomen de politieke en gelijksoortige kongressen.

Wij hebben een boekje ontvangen behelzende de verslagen en besprekingen nopens de Wederlandsche Hulptaal op het kongres van Grenoble. (4 Augustus 1904) ingericht door de Fransche Vereeniging tot vordering der wetenschappen. Onze mede-aanhangers de Heeren Bourlet en Dor streden krachtdadig ten voordeele van het Esperanto, Mr Bollack voor de blauwe taal (Bolak) M^{r} de D^{ter} Nicolas voor het Spokil en op een voorstel van Mr Lafargue heeft het kongres met algemeene stemmen eene verklaring aangenomen, die de toetreding van het kongres, tot het programma der Afvaardiging voor de aanname eener Wederlandsche Hulptaal vernieuwt.

De Esperantotaal heeft er een grooten bijval bekomen en heeft zich door bijzondere mannen doen kennen; de uitslag is aanmoedigend genoeg.

Men weet dat het Esperanto, op het Vredeskongres, talrijke aanhangers telt en dank aan de pogingen van Mr Moch, hopen wij dat het welhaast eene nieuwe goedkeuring zal verwerven.

Op een aanstaande kongres van schilderswerklieden, zal men het Esperanto binnenleiden, dank aan eene Parijsche groep, die de taal bestudeerd heeft en ze in de besprekingen zal gebruiken.

La Internacia Ekspozicio de Liеĝo altiros multajn vizitantojn kaj la plimulto de la Kongresoj okazas en Liеĝo dum tiu ĉi jaro.

Ni scias tre bone ke enkonduko de Esperanto ne estas afero tute facila : oni renkontas multajn skeptikulojn, oni rikoltas ofte mokojn kaj ŝercojn. Sed tio ne haltigas niajn kuraĝemajn samideanojn kaj kun ĝojo ni anoncas belan sukceson kiun ricevis unu el la plej sindonemaj membroj de la Antverpena grupo, D^ro Gunzburg.

La unua Internacia Kongreso de Fizioterapio kiu okazos en Liеĝo la 12^an - 15^an de Aŭgusto sub la aŭspicioj de la Belga Registaro, akceptas oficiale Esperanton inter la lingvoj, kiujn la Kongresanoj povas uzi en siaj raportoj. Ni esperu ke kelkaj kuracistoj inter niaj adeptoj, akceptos la inviton kaj prezentos raportojn profesiajn aŭ teknikajn ; tiel ili pruvos ke la lingvo Esperanto estas la plej plena solvo de la demando kiu priokupas la organizantojn de ĉia Kongreso. Oni povas sin turni, por pliaj sciigoj, al D^ro Gunzburg, ĝenerala sekretario de la Kongreso kaj direktoro de la Instituto Zander en Antverpeno (Anvers).

***

En ĝia aprila Kunveno, la Komitato de la Franca Societo por la propagando de Esperanto delegis la Komandanton Charles Lemaire, ĉe la Kongreso de « Expansion mondiale » (Tutmonda Vastigo) kiu okazos en Mons (Belgujo) dum la septembra monato. Ni esperas ke nia kara amiko estos tiam inter ni, kaj ke li sukcese prezentos Esperanton kiel la plej bona rimedo pri rapida vastigo de la komerco, de la industrio, de la scienco kaj ĝenerale de ĉiuj homaj konoj. Ni esperas ankaŭ, ke aliaj personoj akceptos kunhelpi pri tiu celo ; ni jam komencis klopodojn kiuj, ni esperas, produktos seriozajn rezultatojn. La proponoj de niaj amikoj estos bonvenitaj.

Jos. JAMIN.

L'Exposition Internationale de Liége attirera de nombreux visiteurs et la plupart des Congrès auront lieu cette année à Liége.

Nous savons fort bien que l'adoption de l'Esperanto n'est pas chose fort facile : on rencontre beaucoup de sceptiques, on récolte souvent des moqueries et des plaisanteries. Mais cela n'arrête pas nos courageux amis et c'est avec joie que nous annonçons le beau succès que vient de remporter un des plus dévoués membres du groupe d'Anvers, le docteur Gunzburg.

La premier Congrès International de Physiothérapie qui se tiendra à Liége du 12 au 15 août sous le patronage du Gouvernement belge, accepte officiellement l'Esperanto parmi les langues dont les Congressistes pourront faire usage dans leurs rapports. Nous espérons que quelques médecins parmi nos adeptes, accepteront l'invitation et présenteront des rapports professionnels ou techniques; ils prouveront ainsi que l'Esperanto est la solution la plus complète de la question qui préoccupe les organisateurs de tout Congrès. On peut s'adresser pour renseignements complémentaires, au D^eur Gunzburg, secrétaire général du Congrès et directeur de l'Institut Zander à Anvers.

***

Dans sa réunion d'Avril, le Comité de la Société française pour la propagande de l'Esperanto a délégué le commandant Charles Lemaire au Congrès d'Expansion mondiale qui se tiendra à Mons pendant le mois de Septembre.

Nous espérons que notre cher ami sera alors parmi nous, et qu'il présentera avec succès l'Esperanto comme le meilleur moyen pour une expansion rapide du commerce, de l industrie, de la sciеnee et en général de toutes les connaissances humaines. Nous espérons aussi, que d'autres personnalités accepteront d'y aider; nous avons déjà commencé des démarches qui, nous l'espérons, produiront de sérieux résultats. Les propositions de nos amis seront les bienvenues.

Jos. JAMIN.

De Wederlandsche Tentoonstelling van Luik zal talrijke bezoekers aantrekken en het meeste deel der kongressen zullen dit jaar, te Luik plaats hebben.

Wij weten zeer wel dat de aanname van het Esperanto geene gemakkelijke zaak is : men komt veel twijfelzuchtigen tegen, men oogst dikwijls spotternij en beschimpingen op. Maar dit houdt onze moedige vrienden niet tegen en 't is met vreugde dat wij den schoonen bijval melden, welken een der verkleefdste leden van de Antwerpsche groep, Dokter Gunzburg, komt te behalen. Het eerste wederlandsch kongres van Physiothérapie, dat te Luik, van 12^n tot 15^n Augustus zal gehouden worden onder de bescherming van het Belgisch Beheer, aanvaardt van ambtswege het Esperanto onder de talen, waarvan de kongressen zullen mogen gebruik maken voor hunne verslagen. Wij hopen dat eenige geneesheeren, onder onze aanhangers, de uitnoodiging zullen aanvaarden en beroeps- of technieke verslagen zullen aflezen ; zij zullen alzoo bewijzen dat het Esperanto de volledigste oplossing is van het vraagstuk, dat alle inrichters van kongressen bezighoudt.

Voor bijkomende inlichtingen kan men zich wenden tot Dr Gunzburg, algemeenen schrijver van het kongres en bestuurder van het Gesticht Zander te Antwerpen.

***

In zijne vergadering van April heeft het bestuur der Fransche Maatschappij voor de verspreiding van het Esperanto den bevelhebber Karel Lemaire afgevaardigd op het kongres van Wereld-uitzetting dat gedurende de maand September te Bergen zal gehouden worden. Wij hopen dat onze lieve vriend dan bij ons zal zijn, en dat hij met voordeel het Esperanto zal aanbieden als het beste middel voor eene rappe uitbreiding van den handel, de nijverheid, de wetenschappen en in 't algemeen van al de menschelijke kennissen. Wij hopen ook dat andere personen zullen toestemmen eraan mede te helpen ; wij hebben reeds voetstappen begonnen, die, hopen wij, ernstige uitslagen zullen opleveren. De voorstellen onzer vrienden zullen welkom heeten.

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Tra la Mondo Esperantista.

La Franca kaj Belga ĉiutaga gazetaro reproduktas la sekvantan sciigon, kiu prezentas ne sole la utilon de Esperanto sed ankaŭ la malhelpon kiun ĝi ricevas de la malkleruloj :

A travers le monde Espérantiste.

La presse quotidienne, française et belge, reproduit l'information suivante qui montre non seulement l'utilité de l' Esperanto, mais aussi les obstacles qu'il rencontre chez les ignorants :

Dwars door de Esperantische Wereld.

De dagelijksche drukpers, Fransche en Belgische, haalt het volgend bericht aan, dat niet alleen het nut van het Esperanto aantoont, maar ook de tegenkantingen welke het bij de onwetenden aantreft :

Ruso, nomita Ostrowski, estas nun arestita en la malliberejo de Boulogne. Tiu homo ne konas ian vorton de la Franca lingvo kaj neniu, en la urbo, povas komuniki parole kun li ĉar li konas nur la Rusan kaj la Hebrean lingvojn. Lia advokato, Sro Michaux, la sindonema organizanto de la baldaŭa Kongreso, kiu akceptis la defendon de l'arestitulo, proponis al sia kliento uzon de la lingvo Esperanto. Per Rusa vortaro, tiu-ĉi povas skribi kaj eĉ interparoli kun sia advokato sen speciala lerno; tiel li povas montri siajn rimedojn pri defendo.

Sed la administracio, sama en ĉiuj landoj, malpermesis baldaŭ uzon de tiu interkomunikilo ĉar ĝi ne estis konata de la regularo. Malgraŭ la favora aprobo de la instruantaj juĝistoj, la direktoro de la malliberejo haltigis korespondaĵon tiel novan por li, kvankam li estus kapabla ankaŭ lerni rapide tiun facilan lingvon. Sro Michaux tuj adresis proteston al la kompetenta Ministro pri tiu malpermeso; ni esperu ke la Ministro atente ekzamenos la demandon kaj decidos favore pri uzo de la lingvo, kiun liaj kolegoj, la Ministroj de la Milito kaj de la Ŝiparo permesas al la oficiroj kaj soldatoj.

Ni gratulu Sron Michaux, ĉar li lerte profitis de sia speciala situacio por enkonduki Esperanton praktike en oficialan mondon.

***

Internacia Scienca Revuo, kiu estas la plej bona pruvo pri la servoj kiujn povas ricevi la scienca mondo per Esperanto, komencis sian duan jarkolekton. Ĝia kuraĝema redaktoro, Paul Fruictier, en la 13a numero, resumas la akiritajn rezultatojn kaj ankaŭ la malfacilaĵojn, kiujn liaj kunlaborantoj kaj li renkontis por la unuaj tradukoj de teknikaj artikoloj. La vortoj ne ĝenis, sed nur la esprimoj; pri sciencaj montroj oni devas ĉiam klarigi la plej eble ĉiujn dirojn. Sed la ofta uzo de Esperanto baldaŭ permesos elekti la ĝustan esprimon, la lingvo fariĝas pli kaj pli riĉa, multepova, vivanta. Tiel diras Sro Fruictier: Lingvo ne konsistas el vortoj pli malpli kunligeblaj sur papero; lingvo konsistas nur el esprimoj, en kiuj vivadas vortoj.

La 12a numero de la Revuo (Decembra) enhavas longan tabelon de vortoj, aperintaj en la ok unuaj kajeroj. Kompreneble, tio estas nur propono, ĉar la aŭtoroj elektis kaj uzis tiujn vortojn laŭ sia aparta juĝo. Sed tiu tabelo estas bona materialo por la estontaj teknikaj vortaroj, kaj de nun alportas povan helpon al la sciencaj verkistoj.

Un russe, nommé Ostrowski, est actuellement détenu à la prison de Boulogne. Cet homme ne connaît pas un seul mot de français et personne, dans la ville, ne peut se faire comprendre de lui car il ne connaît que le russe et l'hébreu. Son avocat, Me Michaux, le dévoué organisateur du prochain Congrès, qui a accepté la défense du détenu, a proposé à son client l'emploi de l'Esperanto. Au moyen d'un dictionnaire russe, celui-ci peut écrire et même converser avec son avocat sans étude spéciale; il peut ainsi présenter ses moyens de défense.

Mais l'administration, la même dans tous les pays, défendit bientôt l'emploi de ce moyen de communication car il n'était pas connu du règlement. Malgré l'avis favorable des juges instructeurs, le directeur de la prison arrêta une correspondance si nouvelle pour lui, quoiqu'il fût capable, lui aussi, d'apprendre rapidement cette langue facile. M. Michaux adressa immédiatement une protestation au Ministre compétent au sujet de cette interdiction; espérons que le Ministre examinera attentivement la question et se décidera en faveur de l'emploi de la langue que ses collègues, les Ministres de la Guerre et de la Marine permettent aux officiers et soldats. Félicitons M. Michaux de ce qu'il a profité habilement de sa situation spéciale pour introduire l'Esperanto dans le monde officiel.

***

La Revue Internationale scientifique, qui est la meilleure preuve des services que peut recevoir le monde scientifique par l'Esperanto, a commencé sa deuxième année. Son courageux rédacteur, Paul Fruictier, dans le 13me numéro, résume les résultats acquis et aussi les difficultés que ses collaborateurs et lui rencontrèrent dans les premières traductions d'articles techniques. Les mots n'embarrassent pas, il n'y a que les expressions; dans les démonstrations scientifiques on doit toujours établir clairement toutes les données. Mais l'emploi continu de l'Esperanto permet bientôt de choisir l'expression exacte, la langue devient de plus en plus riche, puissante, vivante. Ainsi que le dit M. Fruictier: une langue ne se compose pas de mots plus ou moins assemblés sur le papier; une langue ne se compose que d'expressions dans lesquelles les mots vivent.

Le 12me numéro de la Revue (décembre) contient un long tableau des mots apparus dans les huit premiers cahiers. Il va de soi que cela n'est qu'une proposition car les auteurs ont choisi et employé ces mots selon leur jugement particulier. Mais ce tableau est une bonne base pour les dictionnaires techniques à venir, et dès maintenant apporte une aide sérieuse aux auteurs scientifiques.

Een Rus Ostrowski genaamd, is thans in het gevang van Boulogne opgesloten. Die man kent geen enkel woord Fransch en niemand in de stad, kan zich door hem doen verstaan, want hij kent slechts Russisch en Hebreeuwsch. Zijn pleiter, M. Michaux, de verkleefde inrichter van het aanstaande Kongres, die de verdediging van den gevangene aanvaard heeft, heeft aan zijnen klant het gebruik van het Esperanto voorgesteld. Bij middel van een Russisch woordenboek, kan deze schrijven, en zelfs met zijnen pleiter spreken zonder bijzondere studiën; alzoo kan hij zijne verdedigingsmiddelen opleveren.

Maar het bestuur, het zelfde in alle landen, verbood welhaast het gebruik van dit overeenkomstmiddel, want het was door het reglement niet gekend. Niettegenstaande de voordeelige uitspraak der onderzoeksrechters, nam de bestuurder van het gevang eene voor hem zoo nieuwe briefwisseling in beslag, ofschoon, hij ook, bekwaam was om deze gemakkelijke taal rap te leeren. M. Michaux stuurde aanstonds eene aanklacht tot den bevoegden minister, over dit verbod; laat ons hopen dat de minister de zaak zorgvuldig zal onderzoeken en beslissen zal in het voordeel van het gebruik der taal welke zijne collega's, de ministers van Oorlog en van Zeewezen aan de officieren en soldaten toelaten. Laat ons Mr Michaux gelukwenschen, omdat hij van zijnen bijzonderen stand behendiglijk gebruik gemaakt heeft om het Esperanto in de officiëele wereld te brengen.

***

Het Wederlandsch Wetenschappelijk Overzicht, dat het beste bewijs is van de diensten welke de wetenschappelijke wereld door het Esperanto kan krijgen, heeft zijnen tweeden jaargang begonnen. Zijn moedige opsteller, Paul Fruictier, beknoopt in het 13de nummer de verkregen uitslagen en ook de moeilijkheden welke zijne medewerkers en hij in de eerste vertalingen van vak-artikelen tegenkwamen. De woorden verontrusten niet, het zijn maar de uitdrukkingen; in de wetenschappelijke betoogen moet men altijd al de gegevens klaarlijk vaststellen. Maar het aanhoudend gebruik van het Esperanto laat welhaast toe de juiste uitdrukking te kiezen, de taal wordt rijker en rijker, machtiger, levendiger. Zooals Mr Fruictier het zegt: eene taal bestaat niet uit woorden, min of meer wel op het papier gebracht; eene taal bestaat slechts uit uitdrukkingen waarin de woorden leven.

Het 12de nummer van het Overzicht (December) behelst eene lange tafel van de woorden in de acht eerste afleveringen gebruikt. Het spreekt van zelfs dat dit slechts een voorstel is, want de schrijvers hebben deze woorden gekozen en gebruikt volgens hun eigen oordeel. Maar deze tafel is een goede grondsteen voor de toekomstige vakwoordenboeken, en brengt van nu reeds eene ernstige hulp bij aan de wetenschappelijke schrijvers.

***

Ni jam parolis pri la Esperantista Medicina Grupo, kiu ankaŭ sinokupas je scienca propagando sed precipe en la medicina mondo.

En biblioteko de tiu grupo, ĵus aperis libro de D[ro] Jean Dardel: La tekniko de la Termala kuracado ĉe Aix-les-Bains, broŝuro kiu, tute per Esperanto, prezentas ĉiujn klarigojn kaj konsilojn por la bonekonata kuracado per akvoj de la fontoj de Aix. La broŝuro enhavas multajn gravurojn kaj la ĝeneralajn informojn pri la hoteloj, la prezaroj, la amuzaĵoj, promenadoj k. t. p.

Ĉiuj termalaj urboj havas la rimedon tiel agi kiel Aix-les-Bains; tio estas vera kaj profita propagando, post kelkaj jaroj uzo de Esperanto estos tute necesa por altiri la alilandajn klientojn.

La doktoroj de Medicino, multe kunlaboras al disvastigado de Esperanto kaj ni plezure konstatas ke, pri la profesio, ilia nombro superas tiun de la aliaj profesiaj grupoj.

***

La Grupo Esperantista de Monako tradukis kaj eldonis kuriozan rakonton de Doktoro V. Godineau sub la titolo: La Kolorigisto-aerveturanto. Ni multe rekomendas legon de tiu libro al niaj Belgaj amikoj ĉar la rakonto de S[o] Godineau okazas en Bruselo kaj la ĉirkaŭaĵo. Estas aera vojaĝo al kiu partoprenis la tiama urbestro Charles Buls, kiu estos certe tre mirigita vidi sian nomon en libro skribita per la lingvo Esperanto al kiu, ĝis nun, li rezervis siajn ironiajn sagojn. Ankaŭ li ekridos kiam li legos, se li tion legas, ke en Belgujo « la estro de la unua urbo de la lando povas esti konsiderata kiel la dua persono de la reĝolando ». Tiel, opinio de fremdulo nin enkondukas en dolĉan revon, en kvietecon indan de la Bibliaj tempoj!

***

La nova ĵurnalo Rusa, kiu estas la unua ĵurnalo kiu sinpresas en Rusujo mem, aperis de kelkaj tagoj. Ĝia nomo estas « Esperanto », ĵurnalo por propagando de lingvo internacia en Ruslando. Tiu nova gazeto estos ĝoje ricevita de ĉiuj Esperantistoj, ĉar Rusujo estas la naska loko de la lingvo kaj multaj cirkonstancoj, nun tute venkitaj, malhelpis longdaŭre la klopodojn de la tieaj pioniroj. La gazeto sin montras tre bone, ĝia enhavo estas tre interesa kaj multaj kunlaborantoj tre spertaj, inter la plej konataj,

***

Nous avons déjà parlé du groupe Espérantiste médical, qui s'occupe également de propagande scientifique mais principalement dans le monde médical. Dans la bibliothèque de ce groupe, vient précisément de paraître un livre du D[eur] Jean Dardel: La technique de la cure thermale à Aix-les-Bains, brochure qui, au moyen seul de l'Esperanto, présente toutes les indications et tous les conseils pour la cure bien connue au moyen des eaux des sources d'Aix. La brochure contient de nombreuses gravures et les renseignements généraux sur les hôtels, les tarifs, les délassements, les promenades, etc.

Toutes les villes thermales ont le moyen de faire comme Aix-les-Bains; c'est de la propagande vraie et profitable, dans quelques années l'emploi de l'Esperanto sera tout à fait nécessaire pour attirer les clients étrangers.

Les docteurs en médecine collaborent beaucoup à la diffusion de l'Esperanto et nous constatons avec plaisir, qu'au point de vue professionnel, leur nombre surpasse celui des autres groupes professionnels.

***

Le groupe Espérantiste de Monaco a traduit et édité un curieux récit du D[eur] V. Godineau sous le titre de: Le teinturier-aéronaute. Nous recommandons beaucoup la lecture de ce livre à nos amis belges parceque le récit de M. Godineau se passe à Bruxelles et dans les environs. C'est un voyage dans les airs auquel participe le bourgmestre d'alors, M. Charles Buls, qui sera certes très étonné de voir son nom dans un livre écrit en Esperanto à qui, jusqu'à présent, il a réservé ses flèches ironiques. Il sourira aussi quand il lira, s'il le lit, qu'en Belgique « le chef de la première ville du pays est considéré comme le second du royaume ». C'est ainsi que l'opinion d'un étranger nous transporte dans une douce rêverie, dans une quiétude digne des temps bibliques!

***

Le nouveau journal russe, qui est le premier journal qui s'imprime en Russie même, est apparu depuis quelques jours. Son nom est « Esperanto », journal pour la propagande de la langue internationale en Russie. Ce nouveau journal sera reçu avec joie par tous les Espérantistes, car la Russie est le berceau de la langue et de nombreuses circonstances, actuellement vaincues, empêchèrent longtemps les efforts des pionniers locaux. Le journal se présente fort bien, son texte est fort intéressant et de nombreux collaborateurs très expérimentés,

***

Wij hebben reeds gesproken van de heelkundige Esperantische groep, die zich insgelijks met wetenschappelijke propaganda bezighoudt, doch voornamelijk in de geneeskundige wereld.

In de boekenverzameling van die groep komt juist een boek te verschijnen van Dr Jean Dardel: De techniek der warm-waterkuur van Aix-les-Bains, eene brochuur die, door middel van het Esperanto alleen, alle aanwijzingen en raadgevingen aanbiedt voor de welgekende geneeswijze door middel van de wateren der bronnen van Aix. Het boekje bevat talrijke platen en de algemeene inlichtingen over de gasthuizen, de prijzen, de uitspanningen, de wandelingen, enz.

Alle watersteden hebben het middel om te doen gelijk Aix; het is ware en voorspoedige propaganda, binnen eenige jaren zal het gebruik van het Esperanto geheel en gansch noodzakelijk zijn om de vreemde klanten aan te trekken.

De geneesheeren werken veel mede aan de verbreiding van het Esperanto en wij bestatigen met vreugde, dat onder opzicht van beroep hun getal dit der andere beroepsgroepen overtreft.

***

De Esperantische groep von Monaco heeft een aardig verhaal van D[r] V. Godineau, onder de hoofding: « De Verwer-Luchtvaarder », vertaald en uitgegeven. Wij bevelen zeer de lezing van dit boek aan onze Belgische vrienden, omdat het verhaal van M. Godineau in Brussel en in de omstreken gebeurt. Het is eene reis in de lucht waaraan de burgemeester van toen, M. Karel Buls, deelneemt; hij zal zeker zeer verwonderd zijn, zijnen naam te zien in een boek geschreven in het Esperanto, voor hetwelk hij, tot hiertoe, zijne spotpijlen voorbehouden heeft. Hij zal ook glimlachen als hij zal lezen (indien hij 't leest), dat in België « het hoofd van de eerste stad des lands, als de tweede van het rijk aanzien wordt. » 't Is aldus dat de meening van eenen vreemdeling ons in eene zachte droomerij overbrengt, in eene gemoedskalmte waardig van de bijbelsche tijden!

***

Het nieuw Russisch blad, dat het eerste blad is dat in Rusland zelf gedrukt wordt, is sedert eenige dagen verschenen. Zijn opschrift is « Esperanto » dagblad voor de propaganda der wederlandsche taal in Rusland. Dit nieuw blad zal door alle Esperantisten met vreugde ontvangen worden, want Rusland is de wieg der taal, en talrijke omstandigheden, op heden overwonnen, belemmerden langen tijd de pogingen der plaatselijke baanbrekers. Het dagblad biedt zich zeer wel aan, zijn tekst is belangwekkend en talrijke, zeer ondervindingrijke medewerkers, waaronder de

certigas la prosperon de la ĵusnaskita; ni citu D[ron] L. Zamenhof, kiu skribis artikolon en la 1-2[a] numero, S[roj]n L. de Beaufront, Kofman, Grabowsky, Grinfeld, kaj Ostrovski kiu estas la ĉefredaktoro kaj al kiu oni devas sin turni pri abono (8 frankoj = 3 rubloj jare) kaj pri administracio, eldono, artikoloj presotaj k. t. p.

La ĵurnalo havas parton en Rusa lingvo kaj tradukon en Esperanto; ĝia adreso estas: D[ro] Ostrovski en Jalta (Ruslando). La kvar unuaj numeroj estas riceveblaj; la prova numero 1-2[a] estas aĉetebla por 0,75 fr. Ni deziras al tiu ĵurnalo longan vivon kaj apogon de ĉiuj; ĝi alvenas helpi nin en la batalo kaj la veraj Esperantistoj aplaŭdos kaj gratulos ĝiajn kuraĝajn entreprenantojn.

Sub sama titolo « Esperanto » ni ankoraŭ ricevis malgrandan gazeton presitan en Budapest, lukse titolita « Scienca kaj literatura monata revuo »; ni notu ĝin kaj atendu tion, kion promesas malavare tiu titolo. Ni tamen bedaŭras la elekto de la titolo juste rezervita, jam de kelka tempo, por la Rusa organo.

***

En la 6[a] numero (114[a]) de Lingvo Internacia, nia amiko A. Kofman plendas, prave, pri mallonga ekzisto de iaj gazetoj Esperantaj, kiuj vokas helpon de la Esperantistaro, enkasigas la abonpagojn kaj malaperas sen averto!

De kelka tempo ni jam purigis la nomaron de la ĵurnaloj, kiun la legantoj trovos sur nia koverto, sed ni ne povas antaŭjuĝi pri la entreprenoj de amikoj certe tre sindonemaj sed ankaŭ nesingardemaj aŭ nesufiĉe riĉaj.

Ni petas la samideanoj, kiuj entreprenis gazeton kaj forlasis la aferon, almenaŭ sciigi nekaŝeme la ĉeson de ilia entrepreno. Devo de la Esperantistoj estas ke ili estu sinceraj, nepre.

Jos. JAMIN.

parmi les plus connus, assurent la prospérité du nouveau né; citons le Dr L. Zamenhof qui a écrit un article dans le premier numéro (double), MM[rs] L. de Beaufront, Kofman, Grabowsky, Grinfeld, et Ostrovski, qui en est le rédacteur en chef et à qui on doit s'adresser pour l'abonnement (8 francs par an) et pour l'administration, l'édition, les articles à insérer etc. Le journal a un texte en langue russe avec traduction en Esperanto; son adresse est chez le D[ro] Ostrovski à Jalta (Russie). Les quatre premiers numéros ont paru; le numéro spécimen (1-2) est vendu fr. 0.75.

Nous souhaitons à ce journal longue vie et l'appui de tous; il arrive nous aider dans la lutte et les vrais Espérantistes applaudiront et féliciteront ses courageux fondateurs.

Sous le même titre « Esperanto » nous avons encore reçu une petite publication imprimée à Budapest, pompeusement intitulée: «Revue mensuelle scientifique et littéraire»; notons-la, et attendons ce que promet généreusement ce titre.

Nous regrettons cependant le choix du titre justement réservé, déjà depuis quelque temps, à l'organe russe.

***

Dans le numéro 6 (114) de Lingvo Internacia, notre ami A. Kofman se plaint, avec raison, de l'existence éphémère de certains journaux Espérantistes, qui réclament l'aide du monde Espérantiste, encaissent la recette, et disparaissent sans avertissement!

Depuis quelque temps nous avons déjà expurgé la liste des journaux que les lecteurs trouveront sur notre couverture, mais nous ne pouvons préjuger des entreprises d'amis certainement fort dévoués mais aussi imprévoyants ou insuffisamment fortunés. Nous prions les Espérantistes, qui entreprennent un journal et qui abandonnent l'affaire, de faire au moins connaître franchement la cessation de leur entreprise. Le devoir des Espérantistes est d'être sincère, avant tout.

Jos. JAMIN.

meest gekenden, verzekeren den voorspoed van den nieuwgeborene, noemen wij Dr L. Zamenhof, die een artikel geschreven heeft in het eerste (dubbel) nummer, HH. L. de Beaufront, Kofman, Grabowsky, Grinfeld en Ostrovski, die er de hoofdopsteller van is en tot wien men zich moet wenden voor de inschrijving (8 fr. per jaar), voor het bestuur, de uitgave, de op te nemen artikels, enz. Het blad heeft eenen tekst in Russische taal met vertaling in het Esperanto; zijn adres is bij D[r] Ostrovski te Jalta (Rusland). De vier eerste nummers zijn verschenen; het proefnummer (1-2) wordt aan 0,75 fr. verkocht.

Wij wenschen dit blad een lang leven en den steun van alleman; het komt ons in den strijd helpen en de ware Esperantisten zullen zijne moedige stichters toejuichen en gelukwenschen.

Onder de zelfde hoofding « Esperanto » hebben wij nog eene kleine uitgave ontvangen, gedrukt te Buda-Pest, pronkend met den titel: « Maandelijksch wetenschappelijk en letterkundig overzicht »; wij teekenen het aan en wachten op hetgeen dit opschrift zoo edelmoedig belooft.

Wij betreuren nochtans de keus van de hoofding sedert eenigen tijd reeds rechtmatig aan het Russisch blad voorbehouden.

***

In het nummer 6 (114) van Lingvo Internacia, klaagt onze vriend A. Kofman, met reden, over het hersenschimmig bestaan van sommige Esperantische bladen, die de hulp der Esperantische wereld afvragen, de winst opstrijken en, zonder verwittiging verdwijnen!

Sedert eenigen tijd hebben wij reeds de lijst der dagbladen, welke de lezers op onzen omslag zullen vinden, gezuiverd, maar wij kunnen niet vooraf oordeelen over de ondernemingen van vrienden die zekerlijk zeer verkleefd zijn, maar ook onvoorzichtig of ongenoegzaam gefortuneerd. Wij bidden de Esperantisten, die een dagblad ondernemen en de zaak laten steken, van ten minste vrijmoedig de opschorsing hunner onderneming te laten weten. De plicht der Esperantisten is van, vóór alles, rechtzinnig te zijn.

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Kroniko Belga.

Antverpeno. — En nia lasta kroniko, ni forgesis diri, koncerne la paroladon faritan la 28[an] de februaro de S[ro] Blanjean en Antverpeno, ke tiu parolado estis organizita de la estraro de la « Allgemeine Deutsche Schule » kaj okazis ĉe la festa ĉambrego de tiu lernejo. Granda aŭdantaro, konsistanta precipe el Ger-

Chronique Belge.

Anvers. Dans notre dernière chronique nous avons omis de dire, à propos de la conférence faite le 28 février par M. Blanjean à Anvers, que celle-ci était organisée par la direction de la « *Allgemeine Deutsche Schule* » et avait eu lieu dans la salle des fêtes de l'Ecole. Un public nombreux, composé en majeure

Belgische Kroniek.

Antwerpen. *In onze laatste kroniek hebben wij vergeten te zeggen, sprekende van de voordracht op 28[n] Februari gegeven door Mr Blanjean, te Antwerpen, dat deze was ingericht door de « Allgemeine Deutsche Schule » en plaats heeft gehad in de feestzaal der school. Een talrijk publiek, voor het meerendeel samengesteld*

manoj, apudestis al ĝi kaj varme aplaŭdis la parolanton. Ni ankaŭ konigu ke la invita karto enhavis mallongan germanan noton pri Esperanto, klarigantan al la invitatoj la pritraktotan temon: jen estas, laŭ nia opinio, bonega propaganda maniero.

Oni ne povas sufiĉe inciti la Esperantistojn por ke ili propagandu ĉe ĉiuj ajn lernejoj. Nune, oni devus antaŭ ĉio sin turni al la profesoroj por ke ili, konvinkite pri la utileco kaj praktikeco de la lingvo internacia, siavice klopodu por malfermi nedevigajn kursojn de Esperanto por la lernantoj.

Laŭ tiu vidpunkto, multaj paroladoj jam estas faritaj en Antverpeno: precipe ĉe la Federacio de l'Instruistoj, ĉe la kolegio « St Jean Berchmans », ĉe la Societo Pedologia, ĉe la klubo « Eigen Taal », ĉe la Germana Lernejo.

Oni nun esploras la demandon malfermi kursojn de Esperanto por la lernantoj de l' superaj klasoj de l' Germana Lernejo.

Ni povas ankaŭ konigi ke parolado estos baldaŭ farata ĉe la « Supera Komerca Instituto de Antverpeno ».

Dum la somero, la kunvenoj de la Antverpena Grupo Esperantista okazos en la « *Taverne Royale* » je la 9a vespere, la 2an kaj la 4an sabatojn de ĉiu monato.

Diversajoj. — Unu el niaj plej fervoraj Esperantistinoj, Frino E. Lecointe, sciigis nin ke ŝi faras kurson de Esperanto ĉe la Edukejo de Frino Delstanche (100, rue Américaine, Bruxelles) kaj ke ĉiuj lernantinoj apudestas tiun kurson. Tutkore ni gratulas nian kuraĝan kunlaborantinon pro ŝia inteligenta iniciativo.

Sub la titolo: «*L'Esperanto, Langue Internationale Auxiliaire*» (Eldonaĵo de l' Brusela Geografia Instituto, Nova Universitato) Sro Edgar Sacré jus publikigis mallongan broŝuron, en kiu la gramatiko Esperanta plenigas la plej grandan parton. Tiu verko estas interesa pro du landkartoj kaj multaj statistikaj tabeloj, kiuj montras la disvastiĝon de Esperanto tra la mondo. Malgraŭ kelkaj nevaloraj kritikoj, tiu verko ŝajnas al ni interesa kaj ni esperas ke tiu laŭdinda laboro alkondukos al nia lingvo multajn novajn adeptojn. Ni tamen deziras antaŭgardi pri la vereco de l' statistikaj tabeloj: ĉar ili havas sian fundamenton en la « *Tutmonda Jarlibro Esperantista* », ili evidente represas la multajn erarojn de tiu verko; ni ankaŭ bedaŭras ke la aŭtoro, celanta antaŭ ĉio Belgan legantaron, nur en malgrava maniero raportis pri la progresoj ĝis nun faritaj de Esperanto en nia lando.

---

partie d'Allemands, y assistait et a chaleureusement applaudi le conférencier. Nous devons signaler aussi que la carte d'invitation à la conférence portait en allemand une courte notice sur l'Esperanto, renseignant l'invité sur le sujet traité; c'est là, croyons-nous, un excellent moyen de propagande.

On ne saurait assez engager les Espérantistes à tenter de faire de la propagande dans les établissements d'instruction quels qu'ils soient. Pour le moment, c'est avant tout au corps enseignant qu'il convient de s'adresser pour que ses membres, convaincus de l'utilité et de la praticabilité de la langue internationale, fassent à leur tour des démarches pour obtenir l'institution de cours facultatifs d'Esperanto pour les élèves.

Plusieurs conférences ont déjà été données dans cet ordre d'idées à Anvers: notamment à la Fédération des Instituteurs, au Collège St Jean Berchmans, à la Société Pédologique, au cercle « Eigen Taal », à l'Ecole Allemande.

La question de faire donner aux élèves des classes supérieures de l'école Allemande un cours d'Esperanto est en ce moment sérieusement à l'étude.

Nous pouvons annoncer également que bientôt une conférence sur l'Esperanto sera donnée à l'*Institut Supérieur de Commerce* d'Anvers.

Durant l'été, les réunions du Groupe Espérantiste d'Anvers auront lieu à la « *Taverne Royale* », à 9 h. du soir, les 2d et 4e samedis de chaque mois.

Nouvelles diverses. Une de nos Espérantistes les plus zélées, Mademoiselle E. Lecointe, nous écrit qu'elle donne un cours d'Esperanto au Pensionnat de Melle Delstanche (100, Rue Américaine, Bruxelles), cours suivi par toutes les élèves de l'établissement. Nous félicitons de tout cœur notre courageuse collaboratrice pour son intelligente initiative.

Sous le titre: « *L'Esperanto, Langue Internationale Auxiliaire* » (Publication de l'Institut Géographique de Bruxelles, Université Nouvelle), Mr Edgar Sacré vient de publier une courte brochure, où l'exposé de la Grammaire Espérantiste occupe la plus large place. L'intérêt de cette brochure réside principalement dans deux cartes et de nombreux tableaux statistiques, qui s'y trouvent annexés et qui montrent le degré de diffusion de l'Esperanto de par le monde. Malgré quelques légères critiques de peu de valeur, l'ouvrage nous semble intéressant et nous espérons que cet effort louable amènera à notre langue de nombreux nouveaux adeptes. Nous tenons cependant à faire quelques réserves au sujet de l'exactitude des tableaux statistiques: basés sur le « *Tutmonda Jarlibro Esperantista* », ils reproduisent naturellement les erreurs nombreuses de cet ouvrage; nous regrettons aussi que, s'adressant avant tout à un public belge, l'auteur n'ait fait qu'une mention insignifiante des progrès acquis à ce jour par l'Esperanto dans notre pays.

uit Duitschers, was tegenwoordig en heeft den voordrachtgever warm toegejuicht. Wij moeten ook aanmerken dat de uitnoodigingskaart tot de voordracht, in het Duitsch, eene korte beschrijving voor het Esperanto bevatte, den uitgenoodigde over het behandeld onderwerp inlichtende; dit is, meenen wij, een uitmuntend propagandamiddel.

Men kan de Esperantisten niet genoeg aanzetten om te beproeven om propaganda te maken in de onderwijs-gestichten, hoedanig zij zijn. Voor het oogenblik is het vooral tot het onderwijzend personeel dat men zich moet wenden, opdat zijne leden, overtuigd van het nut en de gebruikbaarheid der wederlandsche taal, op hunne beurt voetstappen doen om de inrichting van niet verplichtende leergangen van Esperanto voor de leerlingen te bekomen.

Verscheidene voordrachten zijn reeds in dezen zin te Antwerpen gegeven geweest: namelijk aan de Onderwijzers-Vereeniging, in het St Jans Collegie, in de Pedologische Maatschappij, in den Kring: « *Eigen Taal* »*, in de Duitsche school.*

De kwestie van aan de leerlingen der hoogere klassen der Duitsche school eenen leergang van Esperanto te doen geven; is voor het oogenblik ernstig ter studie.

Wij mogen insgelijks mededeelen dat welhaast eene voordracht over het Esperanto zal gegeven worden in het Institut Supérieur de Commerce *te Antwerpen.*

Gedurende den Zomer zullen de vergaderingen der Esperantische Groep van Antwerpen plaats hebben in de « Taverne Royale » *ten 9 u. 's avonds, den 2n en 4n Zaterdag van iedere maand.*

Verschillende Nieuwstijdingen. *Eene onzer ieverigste Esperantisten, Mejuffer E. Lecointe, schrijft ons dat zij eenen leergang van Esperanto geeft in de Kostschool van Juf. Delstanche (100, Amerikaansche straat, Brussel) leergang gevolgd door al de leerlingen van het gesticht. Wij wenschen uit ganscher harte onze moedige medewerkster geluk over hare verstandige in-voegebrenging.*

Onder de hoofding: « L'Esperanto, Langue Internationale Auxiliaire ». *(Uitgave van het Aardrijkskundig gesticht van Brussel, Nieuwe Hoogeschool) komt Mr Edgar Sacré een klein schrift uit te geven, waarin de uiteenzetting der Esperantische spraakkunst de meeste plaats bekleedt. Het belang van dit boekje schuilt voornamelijk in twee kaarten en talrijke statistieke tafels, die er bijgevoegd zijn en die den graad van verspreiding van het Esperanto over de wereld, aantoonen. Niettegenstaande eenige lichte hekelingen van kleine waarde, schijnt het werk ons belangrijk en wij hopen dat deze lofwaardige poging talrijke nieuwe aanhangers voor onze taal zal bijbrengen. Wij houden er nochtans aan eenige voorbehoudingen te doen nopens de juistheid der statistische tafels: gesteund op de* « Tutmonda Jarlibro Esperantista », *herhalen zij natuurlijk de talrijke misslagen van dit werk; wij betreuren ook dat de schrijver, zich vooral tot een Belgisch publiek wendende, slechts eene onbeduidende melding maakt van de vorderingen, tot hiertoe door het Esperanto in ons land gedaan.*

En « *L'Union Internationale du Commerce et de l'Industrie* », Sro J. Jamin presigis elokventan artikolon pri Esperanto.

La ĵurnalo « *Het Handelsblad* » (el Antverpeno) publikigis flandran tradukon de la letero de Sino Pieper pri la Flandra Literaturo, presita en nia lasta numero. Aliparte, tradukoj de la letero de Sro Kazi-Girej (nro Marta 1905) aperis en la gazetoj : « *Gazette de Lausanne* », « *Gazette de Charleroi* », « *La Métropole* ». En ĉi tiu lasta ĵurnalo, ĉe kies redakcio ni posedas fervoran Esperantiston : Sron de Roy, ni legis ankoraŭ (3an de Majo 1905) bonegan artikoleton pri la baldaŭa Kongreso de Boulogne.

Dro M. SEYNAEVE.

Dans « *L'Union Internationale du Commerce et de l'Industrie* » Mr J. Jamin a fait paraître un éloquent article en faveur de l'Esperanto.

Le journal « *Het Handelsblad* » (d'Anvers) a publié une traduction flamande de la lettre de Mme Pieper sur la Littérature Flamande, parue dans notre dernier numero. D'autre part, des traductions de la lettre de Mr Kazi Girej (nro de mars 1905) sont parues dans la « *Gazette de Lausanne* », « *La Gazette de Charleroi* » et « *La Métropole* ». Dans ce dernier journal, où nous comptons parmi les rédacteurs un Espérantiste ardent : Mr F. de Roy, nous avons lu encore (no du 3 mai 1905) un excellent articulet au sujet du prochain Congrès de Boulogne.

Dr M. SEYNAEVE.

In « L'Union Internationale du Commerce et de l'Industrie » *heeft Mr J. Jamin een welsprekend artikel doen verschijnen ten voordeele van het Esperanto.*

Het « *Handelsblad* » *(van Antwerpen) heeft eene Vlaamsche vertaling uitgegeven van den brief van Mev. Pieper over de Vlaamsche letterkunde, verschenen in ons laatste nummer. Van een anderen kant, zijn de vertalingen van den brief van Mr Kazi Girej (Maartnummer 1905) verschenen in de* « Gazette de Lausanne », « La Gazette de Charleroi » *en* « La Métropole ». *In dit laatste dagblad, waar wij onder de opstellers een vurigen Esperantist tellen, Mr F. de Roy, hebben wij nog (nummer van 3n Mei 1905) een uitmuntend artikeltje over het aanstaande Kongres van Boulogne.*

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Nekrologio.

Funebran sciigon ni ricevis de kelkaj tagoj : unu el la plej sindonemaj kunbatalantoj, Lucien Christiaens, mortis en Obenghé-Benghé (Memstaranta Ŝtato de Kongolando). Ankoraŭ juna, dudekdujara, li multe laboradis por la disvastigo de nia lingvo en Bruselo kaj li faris, dum kelkaj monatoj, kurson ĉe la Popola Universitato en St Gilles, apud Bruselo. Tre laborema novamulo, li entreprenis multnombrajn korespondaĵojn kun fremdaj Esperantistoj ; sekve, altirita per la mistereco de la *Nigra Kontinento*, li veturis Afrikon, sed ne forlasis Esperanton ĉar ni ricevis kelkajn leterojn el Kongolando, tute skribitajn Esperante.

La mortiganta klimato de la Ekvatoria regiono baldaŭ atingis kaj pereigis nian malfeliĉan amikon kaj tiu sciigo malgajigos multajn samideanojn.

Ni prezentas al lia familio nian sinceran kondolecon je la nomo de la Esperantista grupo de Bruselo kaj je la nomo de liaj Esperantistaj korespondantoj.

Lucien Christiaens tradukis por « *La Belga Sonorilo* » rakonton pri « Kristnasko de la Ĉasisto » publikigitan en nia 5a numero (Januaro 1903).

La Redakcio.

Internacia Ekspozicio en Lieĝo.

SCIIGO.

Dum Aprilo malfermiĝis en Lieĝo, Tutmonda Internacia Ekspozicio, granda kaj tre riĉa per kongresoj diversaj. Ĝi estos fermata en Novembro kaj certe, dum tiuj ses monatoj, multe da samideanoj vizitos nian urbon. Por utili al ili iamaniere, mi havas la honoron sciigi la venontajn amikojn ke ili trovos ĉiam la plej sinceran gastamon en la kunvenoj de Lieĝa Grupo Esperantista, kiuj okazos lunde kaj vendrede, ĉiusemajne, de la 8a horo vespere en kafejo-restoracio « Au Petit Trianon » Bd de la Sauvenière, apud la Reĝa Teatro.

Reciproka konatiĝo estos agrabla kaj utila !

G. SLOUTZKY
Sekretario de Lieĝa Grupo Esperantista
48, rue des Prébendiers, Liége (Belgique).

Pasero.

« VERSAĴO EN PROZO » DE J. Turgenev.

Mi revenis post ĉasado kaj iris sur aleo de ĝardeno. Antaŭ mi kuris la hundo. Subite ĝi malgrandiĝis la paŝojn kaj komencis ŝteliĝi kvazaŭ eksentinte ĉasaĵon.

Mi ekrigardis laŭlonge de la aleo kaj vidis junan paseron kun flavaĵo (flavkoloro) ĉirkaŭ la beko kaj lanugo sur la kapo. Ĝi elfalis el nesto (vento forte balancigis la betulojn de l' aleo), kaj estis sidanta senmove, senhelpe etendinte la flugiletojn, apenaŭ komencantajn kreski. Mia hundo malrapide alproksimiĝis ; subite, sin deŝirinte de proksima arbo, maljuna nigrabrusta pasero kiel ŝtono ektalis antaŭ ĝia vizaĝo — kaj tute senordigita, difektita, kun malespera kaj mizera pepado saltadis du, tri fojojn antaŭ la dentegan malfermitan buŝegon. Ĝi sin ĵetis por savi, ĝi per si mem ekbavigis la idon.... Sed ĝia tuta korpeto tremis pro teruro, la voĉo fariĝis sovaĝa kaj raŭka, ĝi svenis, ĝi oferis sin ! — Kia grandega monstro devis ŝajni por ĝi la hundo ! kaj tamen ĝi ne povis resti sur sia alta, sendanĝera branĉeto.. La forto pli potenca ol ĝia volo, deĵetis ĝin de tie.

Mia « Trezoro » haltiĝis, repaŝis..... Ĝi ankaŭ ekestimis tiun ĉi forton. Mi rapidis voki la konfuzitan hundon kaj foriris respektegante. Jes, ne ridu mi respektegis tiun malgrandetan heroan birdon, ĝian ameman atencon. La amo, mi pensis, estas pli forta ol la morto kaj timo al morto. Nur per ĝi, per la amo, konserviĝas kaj moviĝas la vivo.

Tradukis Dro VEJTCLER
el Rostov sur Don, Rusujo.

Teksto eltirita el la rondira gazeto «Kunfratiĝo».